

יו"ל ע"י כולל "שערים המצוינים" שע"י מוסדות "דרכי תורה" רחובות

כולל להוראה ולעיון ההלכה לאברכים מצוינים בני עליה ❖ כולל "מבקשי ה'" לבעלי בתים שקיבלו עליהם עול תורה
בביהכ"ס ע"ש שלמה אלפסי רח' התחיה 1 רחובות

ה' כס"ד ה' ראש השנה ה' א' תשרי תשס"ה ה' ג'ליל 240 ה' שנה ה' ה'

אורה ביום תרועה

'פניך האר למחילתי, בבצעי אל תכבה גחלתי, כי למשפטיך יחלתי'

'אמרו ישראל לקב"ה, אין לנו אלא הארת פניך'

כדי לעמוד על גודל העונש שבהסתר הפנים, יש להתבונן תחילה בגודל הטובה והברכה הצפונה בהארת פני השי"ת. כי הנה נאמר (משלי טז, טו) "באור פני מלך חיים". ופירש רש"י, 'מי שהקב"ה מסביר לו פנים, חיים הוא לו, לכך צריך האדם ליישר דרכו לפניו'. וכן ביאר הגר"א, 'כשהמלך באור הפנים של שמחה, אזי חיים לעמו ולמדינתו'. וכעין זה ביאר **המצודות דוד**, 'כשהמלך מאיר פניו לאדם, ומראה לו פנים צהובות ושוחקות, היא לו לחיים, כי הרבה טובה ביד המלך'.

ובדרך זו ביאר **האברבנאל** (במדבר ו, כב-כז) את סמיכות הברכות "יברכך ה' וישמרך" "יאר ה' פניו אליך ויחונך", 'מפני שאמר וישמרך, והשמירה האמיתית היא שלא להסב פנים מן הנשמר, על כן אמר אחריו "יאר ה' פניו אליך", כי באור פני מלך חיים'. וכן מצינו שיותר מכל ביקשו ישראל מלפני הקב"ה שיאיר להם פנים, וכדברי המדרש (מדרש תהלים מזמור טז), 'אמרו ישראל לפני הקב"ה, רבש"ע, אין לנו אלא הארת פניך. שנאמר, ה' אלהים צבאות השיבנו, האר פניך ונושעה' (תהלים פ, ב). וכעין זה בילקוט שמעוני (תהלים רמז תתל), 'אמר ר' יוחנן, בהארת פניך בלבד די לנו, שנאמר האר פניך ונושעה'.

וטעם הדבר הוא מפני שכל ההשפעות הרוחניות והגשמיות נובעות מהארת פני השי"ת, וכנוסח הברכה החותמת את תפילת העמידה, 'ברכנו אבינו כולנו כאחד באור פניך, כי באור פניך נתת לנו ה' אלהינו תורה וחיים, אהבה וחסד, צדקה ורחמים, ברכה ושלוש'. וכן מצינו שגאולה וישועה מוגדרת כהארת פנים, וכפי שביקש דניאל על ביהמ"ק החרב (דניאל ט, יז) "ועתה שמע אלהינו אל תפלת עבדך ואל תחנוני, והאר פניך על מקדשך השמים". ולכך ביקשו אבותינו ואף אנו בתפילותינו בעיקר על הארת פני ה', כי לכשנזכה לכך אז-אז תבוא הישועה ועימה כל הטובות והברכות.

מצות היום הנוהגת בראש השנה היא מצות שופר, שעליה נאמר (תהלים פט, טז. ע"פ ויק"ר כט, ד) "אשרי העם יודעי תרועה, ה' באור פניך יהלכון".

ויש להעמיק ולהתבונן בפישרה של הארת הפנים שנתייחדה למצות שופר, וכפי שהקשה הגר"י הוטנר **בשער ירח האיתנים** (פח"י ר"ה מאמר ז'), כי הלא כלליותה של התורה לא ניתנה אלא מתוך הארת פנים, וכאמרנו בתפילת העמידה 'כי באור פניך נתת לנו ה' אלוקינו תורה וחיים', ואם כן מהו ענינה של הארת הפנים המשתייכת בייחוד למצות השופר.

ואכן, בתורת ר' **צדוק הכהן** נתבאר כי אחד הענינים המיוחדים לראש השנה היא הארת פני השי"ת ביום זה לישראל. וכפי שכתב (פרי"צ ראש השנה אות ג'), 'איתא בתיקונים (תיקון ל"ו), 'ויהי אור- דא ראש השנה'. כי בראש השנה יש לאור פני מלך הויה וקיום, ואז הוא הזמן לבקש על האור, שיאר לנו פניו, ועל ידי זה נזכה למציאת חן. ואמרו במדרש (שחר טוב תהלים מזמור פ) 'אנו אין לנו אלא הארת פניך, הושיענו ונושעה', שעל ידי הארת הפנים נזכה לישועה ולמתנת חיים. וכתב "אשרי העם יודעי תרועה ה' באור פניך יהלכון", שבראש השנה ע"י השופר זוכים להארת פנים'.

ונמצא שיש בסגולת הארת הפנים לזכות את האדם לישועה. וראש השנה, ובפרט מצות השופר הנוהגת בו, מסוגל להארה זו. ויש להשכיל ולהבין דברים אלו לפי ערכנו, עד היכן שידינו מגעת.

'אין שעה קשה בעולם מאותה שעה שאמר הקב"ה, ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא'

והנה, אין דבר יקר ונעלה לישראל כהארת פני השי"ת, ומאידך, אין דבר קשה ורע כהסתר פניו ח"ו. וכפי שדרשו **בירושלמי במסכת סנהדרין** (פ"י ה"ב), 'אין לך שעה קשה בעולם מאותה שעה שאמר הקב"ה למשה, ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא. ומאותה השעה קיויתי לו, שאמר לי, וענתה השירה הזאת לפני לעד, כי לא תשכח מפי זרעו'.

ויש להתבונן במשמעותו של הקושי העצום שהיה טמון באותה אמירה של 'הסתר אסתיר'. ומה גם שמדברי חז"ל משמע שהבטחת 'כי לא תשכח מפי זרעו', הינה תרופה למכת הסתר הפנים, ומשום כך נשענת עליה תקוותם הנצחית של ישראל להארת פניו ית' כבראשונה.

הגר"א- קין טען שפחמת ההסתר פנים כל מוצאי ירגני

ובאופן זה ביאר הגר"א את דברי קין (בראשית ד, יג-יד) "ויאמר קין אל ה', גדול עווני מנשוא. הן גרשת אותי היום מעל פני האדמה, ומפניך אסתיר, והייתי נע ונד בארץ, והיה כל מוצאי ירגני".

שטען בזה לפני הקב"ה, שאף שקללתני "כי תעבוד את האדמה לא תוסף תת כוחה לך", ובזה גרשת אותי מעל פני האדמה שהיא עיקר עיסוקי ופרנסתי, לא הייתי דואג מאומה על כך אם עדיין היתה השגחתך נטויה עלי, כי מי שאמר לארץ שתוציא פירותיה, הוא יאמר לשמים לזון אותי. אך כל דאגתי היא מפני ש"מפניך אסתר", כי אם תסתיר פניך ממני, אין לי מציל ומחסה וכל אחד יוכל להניעני ולהזיזני ממקומי, וממילא יבואו להורגני. ללמדך, כי עיקר השמירה והברכה נעוצה בהארת פני ה', ומי שח"ו הסתיר ה' את פניו ממנו, בנקל יוכלו אויביו להרע לו.

ולפ"ז יובנו היטב דברי הירושלמי ש'אין לך שעה קשה בעולם מאותה שעה שאמר הקב"ה למשה, ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא', כי האדם יכול לעמוד בכל משברי החיים כל עוד שהינו תחת השגחת ה' המאיר אליו פנים, אמנם בשעה שהקב"ה אומר "הסתר אסתיר", אין לך דבר רע וקשה מזה, כי לולא הארת פניו ית', מועד האדם לצרות רעות ורבות ר"ל.

כיצד יתכן שלמרות הוידוי וההכאה על חטא, יענשו ב"הסתר אסתיר פני"

וכמבואר בענינו של קין, וכן בפרשתנו, עונש ההסתר פנים הינו תוצאת חטאי האדם. וגדרו של עונש זה נתפרש בדברי המלבי"ם (תהילים יג, ב), 'הסתר פנים הוא בעת אשר ישגיח ה' על האדם להענישו על עונו, שאז אינו שכוח אצל ההשגחה העליונה, רק שהעונש ההשגיחי הזה נעלם ונסתר באמצעים טבעיים, שיענישו ע"י אויבים ומעיקים וכדו', עד שנדמה לו שהרעות באות עליו במקרה או בטבע, שאז ידמה ה' כמסתיר פנים ממנו, שהמסתיר פנים הוא רואה את הדבר ואינו נראה ממנו, וכן ה' משגיח אז על האדם רק שאין האדם מכיר שהוא עונש השגחי'. אולם המפרשים הקשו קושיא נוראה ועצומה בענין זה, שהנה לפי המבואר בפרשתנו, עונש ההסתר פנים בא לאחר שהאדם הגיע כבר להכרה בכך ש"על כי אין אלהי בקרבי מצאוני הרעות האלה". ועל כך נאמר "ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא על כל הרעה אשר עשה כי פנה אל אלהים אחרים". ודבר זה אומר דרשני, כי הרי אם האדם כבר מודה ומתוודה שיסוריו הם מחמת שאין אלוהיו בקרבו, א"כ אין לך תשובה גדולה מזו, ומדוע יענש בהסתר פנים.

וביותר קשה, שלפני אמירה זו נאמר רק "והסתרתני פני מהם", אך לאחר הוידוי נאמרה הסתרה כפולה, "ואנכי הסתר אסתיר", ודבר זה תמוה עד מאד.

הרמב"ן- אמירת "על כי אין אלהי בקרבי" לוקה בחסר, ואיננה וידוי גמור ותשובה שלימה

והרמב"ן (פס' יז- יח) תירץ, כי אמירת "על כי אין אלהי בקרבי" לוקה בחסר, ואיננה וידוי גמור, כפי המתחייב בגדרי מצות "והתודו את עוונם", אלא שיש בה הרהור וחרטה, שיתחרטו על מעלם, ויכירו כי אשמים הם. ובעבור כך יוקלו מעליהם היסורין והצרות, ולא יתקיים בהם "ומצאום רעות רבות וצרות", ולא יהיו בהסתר פנים גמור. אלא שיהיו בהסתר פני הגאולה, ויזכו לקיום הבטחת "ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים ולא געלתים", וכל זאת עד שיוסיפו על חרטתם וידוי גמור ותשובה שלימה, כמו שנאמר (דברים ל, ב) "ושבת עד ה' אלהיך ושמעת בקולו", ואז יפדו ויגאלו.

ברם, **המפרשים** (תולדות יצחק, מהר"ם שיף דלהלן, ועוד) הקשו על פירוש הרמב"ן, שאם כדבריו מדוע נאמרה הסתרה כפולה דוקא לאחר

הוידוי, והרי לפירושו הסתרת הפנים אמורה להתמעט עקב הוידוי החלקי שיהיה באותם ימים וההכרה בכך שהמעשים הרעים גרמו לצרות וליסורין.

מהר"ם שיף- יש לחלק בין ריחוק גמור להסתר פנים

ויסוד נורא בביאור הדברים מצינו בחידושי **המהר"ם שיף** (סוף מס' חולין). כי הנה יש לחלק בין ריחוק להסתרת פנים, ע"פ משל לבן שסרח וחטא כנגד אביו, ואביו החזיר פניו לאחוריו לבלתי ראות להשגיח על בנו ולהצילו מיד מכהו. אמנם, הגם שלא יביט אל בנו, עדיין שמוע ישמע צעקתו, כיון שקרוב הוא אליו. אך אם יתרחק ממנו, אזי רע ומר מאד לבנו, כי אביו אינו קרוב אליו ואינו שומע צעקתו.

והן הן הדברים כלפי הקב"ה, שח"ו לומר שמתרחק מאיתנו ואינו שומע צעקתנו, אלא שאנו במעשינו ובחטאינו יוצרים מסך מבדיל ומחיצה של ברזל בינינו לבין אביו שבשמים, ע"י הטומאה והקליפות שנוצרים מהעבירות, ומחמת כן נגרם הסתר פנים, דהיינו שאף שאביו קרוב אלינו, כביכול אינו מביט בנו מחמת מסך העוונות.

ומחמת אותן צרות רעות ורבות שיהיו בשעת ההסתר פנים, יתייאשו ישראל מן התשובה, כי יטענו שודאי הרחיק ה' דרכו מאיתנו, ואין הוא בקרבנו, שאל"כ לא יתכנו צרות רבות וגרועות כל כך. וזהו שנאמר שע"י ש"ומצאוהו רעות רבות וצרות", יבואו לומר "הלא על כי אין אלהי בקרבי מצאוני הרעות האלה", דהיינו שיטענו שאין זה הסתר פנים אלא גרוע יותר, שהרחיק השגחתו מעימנו. ולכך יתייאשו מלעשות תשובה, בחושבם כי ימאן ה' לקבל תשובתם, בעבור כי רחוק מהם. [ולפ"ז אין זה וידוי כדברי הרמב"ן ושאר המפרשים, אלא אדרבה טענה על כך שאין תוחלת לתשובה, באשר הרחיק דרכו מן החוטאים].

אך טענה זו איננה נכונה, כי 'הלא בכל צרתם לו צר', וכביכול אף השכינה בגלות ובצער, ואין כאן ח"ו הרחקה גמורה. ומה שישנן צרות גדולות כ"כ, אין זה מפני ריחוק כפי שיסברו ישראל, אלא מפני ש"ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא על כל הרעה אשר עשה", כי העוונות גרמו להסתר מרובה ולמחיצה עבה בין ישראל לקב"ה, וע"י כך באו צרות רעות ורבות.

ולכך נאמר מיד "והיה כי תמצאן אותו רעות רבות וצרות, וענתה השירה הזאת לפניו לעד כי לא תשכח מפי זרעו", וכפי שפירש **רש"י**, שזו הבטחה לישראל שלא תשתכח התורה מזרעם. ולפי פשוטו אין סמיכות הדברים מבוארת. אמנם כתב **המהר"ם שיף** שלדבריו יתבאר, שזו ראייה כנגד טענתם של ישראל, שח"ו לא רחוק הקב"ה מהם, אלא שהעוונות יצרו הסתר פנים, וראיה לדבר שהרי אין לקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה, וע"י לימוד התורה זוכים להשראת השכינה ולהארת פני ה', חרף הסתר הפנים השורר בגלות וביסורין. ואם ח"ו היה זה ריחוק ולא הסתר, א"כ מה נשתנה לימוד התורה, ועל כרחך שאין זה אלא הסתר פנים, ולכך יש בסגולת עמל התורה לבקוע את כל המחיצות, ולראות בחוש את הארת פני אביו שבשמים המלמד תורה לישראל בכל דור ודור, ואף בדורות של הסתר.

וזהו אמרם, 'ומאותה השעה קיויתי לו, שאמר לי, וענתה השירה הזאת לפניו לעד, כי לא תשכח מפי זרעו'. כי הובטחו ישראל שע"י שירת התורה יזכו להארת פנים חרף הנהגת 'הסתר אסתיר', ולכך קיוו וייחלו מעולם ונשענו על הבטחת הארת הפנים הגלומה בלימוד התורה הקד'.

יִתְכַּף שְׁנִשְׁחַטָה הַחֲטָאת וְהַתּוֹדָה וְסֵר עוֹנוֹ, נַעֲשֶׂה מוֹכֵן לְאוֹר בְּאוֹר פְּנֵי מֶלֶךְ

וְהוֹסִיף הַמֶּלֶךְ שִׁיף לְבָאֵר עֲפִיזָא אֶת הַפְּסוּק "דְּרִשׁוּ ה' בְּהַמְצָאוֹ קְרָאוּהוּ בְּהִיּוֹתוֹ קְרוֹב". כִּי לֹא יִחְשׁוּב הָאָדָם שְׂמַחְמַת מַעֲשֵׂיו נִתְרַחֵק וְלֹא תִתְקַבֵּל תְּשׁוּבָתוֹ, אֲלֵא אֲדַרְבֵּהוּ 'קְרָאוּהוּ' וְעִשׂוּ תְּשׁוּבָה, כִּי 'בְּהִיּוֹתוֹ קְרוֹב', שֶׁהִרִי קְרוֹב הוּא אֵלֵינוּ, אֲלֵא שְׂמַעֲשִׂינוּ גִרְמוֹ לְהִסְתֵּר וְעַתָּה נָשׁוּב אֵלָיו כִּי יִשְׁמַע קוֹלָנוּ וְיִקְבֵּל תְּשׁוּבָתָנוּ.

וְיֵשׁ לְהַסְמִיךְ לַזֶּה אֶת דְּבָרֵי הַסְּפֹרוֹנוֹ (וְיִקְרָא טו, יב), שְׂבִיִּיִר אֶת הַטֶּעַם שֶׁהִכְחֵן הַגָּדוֹל הִיָּה מִקְטִיר אֶת הַקְּטוֹרֶת בְּיוֹם הַכְּפֻרִים לְאַחֵר שֶׁהִקְרִיב אֶת הַחֲטָאת, 'כִּי תִיְכַף שְׁנִשְׁחַטָה הַחֲטָאת וְהַתּוֹדָה וְסֵר עוֹנוֹ, נַעֲשֶׂה מוֹכֵן לְאוֹר בְּאוֹר פְּנֵי מֶלֶךְ, וְהִנֵּה הַמֶּלֶךְ יִרְאֶה לְכָל מוֹכֵן לְאוֹרוֹ, כְּאִמְרוֹ כִּי בַעֲנֵן אֲרָאָה, וְרֹאיוֹ לִכְבְּדוֹ בְּקִטְרֹת'. וְהִיָּינוּ כִּי הָעוֹנוֹת מַעֲכִיבִים אֶת הָאָדָם מִלְּזָכוֹת לְאוֹר פְּנֵי מֶלֶךְ, וּמִשְׁשֵׁב בְּתִשְׁבּוּבָה וְנִתְמַרְקוֹ חֲטָאוֹתָיו, הֵינּוּ מוֹכֵן וְרֹאיוֹ לְאוֹר בְּאוֹר הַחַיִּים.

הַצִּלִּית - "לִפְנֵי ה' תִּטְהָרוּ", הֵיָּינוּ שֶׁרָק כִּשְׁתַּזְכּוּ לְהֵאָרֵת פְּנֵי ה' אֲזִי תִטְהָרוּ וְיִמְחַלּוּ עוֹנוֹתֵיכֶם

וְנִמְצָא, שֶׁהָעוֹנוֹת גּוֹרְמִים לְהִסְתֵּר פָּנִים אֶךְ עִי" תְּשׁוּבָה גְּמוּרָה זֹכִים לְהֵאָרֵת פָּנִים וְלִמְחִילַת עוֹנוֹת. וְכֵן מִצִּינוּ בְּדִרְוֹשֵׁי הַצִּלִּית (דְּרוֹשׁ ט"ז לְשִׁבְתַּת תְּשׁוּבָה) שְׂמַחֲלִית הָעוֹנוֹת הִיא תוֹלְדָה שֶׁל הָאָרֶת פְּנֵי ה', "בְּאוֹר פְּנֵי מֶלֶךְ חַיִּים, הוּא פָּנִים שֶׁל רִצּוֹן לְמַחֹל עוֹנוֹת עִמּוֹ, כְּנִרְמָז בְּפִסּוּק "כִּי בְיוֹם הַזֶּה יִכְפֹּר וְגו' לִפְנֵי ה' תִּטְהָרוּ", כְּלוֹמֵר, **כִּשְׁתַּזְכּוּ לְהִיּוֹת לִפְנֵי ה' אֲזִי תִטְהָרוּ**, וְלִכֵּן הִכְחֵן הַגָּדוֹל שֶׁהוּא שְׁלֹחַם שֶׁל כָּלל יִשְׂרָאֵל נִכְנָס בְּיוֹה"כ לִפְנֵי וּלְפָנִים". וְהֵיָּינוּ כִּי הַמְּחִילָה תְּלוּיָה בְּהִיּוֹת הָאָדָם עוֹמֵד לִפְנֵי ה', בְּבַחֲנִית "לִפְנֵי ה' תִּטְהָרוּ", וְלִכֵּן פִּיטְגַת יוֹם הַכִּפּוּרָה הִיא אוֹתָהּ כְּנִיסָה לִפְנֵי וּלְפָנִים הַמְּסַמֶּלֶת שֶׁה' הָאִיר פָּנָיו וּמַחֵל אֶת עוֹנוֹת יִשְׂרָאֵל. נוֹיֵשׁ לְצַרֵּף לְדִבְרֵי הַצִּלִּית אֶת דְּבָרֵי הַסְּפֹרוֹנוֹ דְּלַעִיל, שֶׁהִכָּה"ג נִכְנָס לִפְנֵי וּלְפָנִים לְאַחֵר שֶׁהִקְרִיב אֶת הַחֲטָאת וְנַעֲשֶׂה מוֹכֵן לְאוֹר בְּאוֹר פְּנֵי מֶלֶךְ, וְהִבֵּן.

וּלְפִיזֵּי יִתְבָּאֵר **נוֹסַח הַסְּלִיחוֹת בְּעֶרֶב ר"ה**, 'פְּנִיךָ הָאֵל לְמַחֲלִיתִי, בְּבַעֲצִי אֶל תִּכְבֶּה גַחְלָתִי, כִּי לְמִשְׁפָּטֶיךָ יִחְלָתִי'. כִּי הָאָרֶת פְּנֵי ה' הִיא הִיא הַמְּבִיָּאָה לְיָדֵי מַחֲלִית הָעוֹנוֹת, וְרַק עִי" שְׁעוֹמְדִים בְּבַחֲנִית "לִפְנֵי ה'", זֹכִים ל"תִּטְהָרוּ", וְכִדְבְּרֵי הַצִּלִּית.

אִמְרוּ לַהֲן הַקְּב"ה לְיִשְׂרָאֵל, אִם שִׁיפְרַתֶּם מַעֲשִׂיכֶם הִרְנִי נַעֲשֶׂה לָכֶם כְּשׁוֹפֵר הַזֶּה

וּמַעֲתָה בֵּין נִבֵּן אֶת הָאָרֶת הַפָּנִים הַמִּיּוֹחֶדֶת לְמִצּוֹת שׁוֹפֵר, וְכִפִּי שִׁיתְבָּאֵר בְּסִמּוּךְ. כִּי הִנֵּה יָדוּעַ שְׁעִנֵּן הַשׁוֹפֵר הוּא לְעוֹרֵר אֶת הָאָדָם לְתִשְׁבּוּבָה, וְכִדְבְּרֵי הַרְמָב"ם **בְּהַלְכוֹת תְּשׁוּבָה** (פ"ג ה"ד), 'אֲעִי"פ שֶׁתִּקְעֶת שׁוֹפֵר בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה גְּזִירַת הַכְּתוּב, רִמָּז יֵשׁ בּוֹ כְּלוֹמֵר עוֹרוֹ יִשְׁנִים מִשְׁנַתְכֶם וְנִרְדָּמִים הִקִּיצוּ מִתְרַדְמַתְכֶם, וְחִפְּשׂוּ בְּמַעֲשִׂיכֶם וְחִזְרוּ בְּתִשְׁבּוּבָה, וְזָכְרוּ בּוֹרָאכֶם אֵלֹהֵי הַשּׁוֹכְחִים אֶת הָאֲמִתּ בְּהַבְלֵי הַזְּמָן וְשׁוֹגִים כָּל שְׁנָתָם בְּהַבֵּל וְרִיק אֲשֶׁר לֹא יוֹעִיל וְלֹא יִצִּיל, הַבִּיטוֹ לְנַפְשׁוֹתֵיכֶם וְהִטִּיבוּ דְרָכֵיכֶם וּמַעֲלָלֵיכֶם, וְיַעֲזוּב כָּל אֶחָד מִכֶּם דְּרָכּוֹ הָרַעָה וּמַחֲשַׁבְתּוֹ אֲשֶׁר לֹא טוֹבָה'. [וְנִבְטוֹר (אֲרִי"ח

סִימָן תְּקַפָּא) מְבֹאֵר שֶׁלִּכְךָ הַתִּקְוָה שֶׁתִּקְוֶה בְּשׁוֹפֵר בְּמִשְׁךְ כָּל יְמֵי חוֹדֶשׁ אֲלוּל, כְּדִי לְהַזְהִיר לְיִשְׂרָאֵל שִׁיעֲשׂוּ תְּשׁוּבָה, וְכִמּוֹ שְׁנִאֲמַר (עֲמוֹס ג, ו) "אִם יִתְקַע שׁוֹפֵר בְּעִיר וְעַם לֹא יִחְרְדוּ". וְהַשִּׁל"ה הַקָּדֵם (מִסִּי רֹאשׁ הַשָּׁנָה - יְסוּדוֹת תְּשׁוּבָה, הַדִּין הִי"א) הָאֲרִיךְ לְבָאֵר כִּיצַד רּוֹמְזִים הַלְכוֹת שׁוֹפֵר לְפִרְטֵי מִצּוֹת הַתְּשׁוּבָה, עִי"שׁ בְּדִבְרֵינוּ הַנִּפְלָאִים.

וְכֵן דְּרִשׁוּ חַז"ל (וְיִקְרָא כט, ו) עַה"פ "תִּקְעוּ בַּחֲדָשׁ שׁוֹפֵר", **בַּחֲדָשׁ זֶה תַּחֲדָשׁוּ מַעֲשִׂיכֶם. שׁוֹפֵר - בַּחֲדָשׁ זֶה שְׁפָרוּ מַעֲשִׂיכֶם.** אִמְרוּ

לַהֲן הַקְּב"ה לְיִשְׂרָאֵל אִם שִׁיפְרַתֶּם מַעֲשִׂיכֶם, הִרְנִי נַעֲשֶׂה לָכֶם כְּשׁוֹפֵר הַזֶּה, מֵה שׁוֹפֵר זֶה מְכַנִּס בְּזוֹ וּמוֹצִיא בְּזוֹ, כִּךְ אֲנִי עוֹמֵד מִכְסָּא הַדִּין וְיוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רַחֲמִים, וְהוֹפֵךְ לָכֶם מִדַּת הַדִּין לְמִדַּת רַחֲמִים, אִימָתִי בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי.

אֲבִרָהּ אֲבִינוּ תִּפְהֵי הַתּוֹעֵלֶת הָרוּחָנִית שְׂבִשׁוֹפֵר, וְאִיךְ עִי" תִּקְעֶת שׁוֹפֵר יִכּוֹפֵר לְיִשְׂרָאֵל

וּבְמִדְרַשׁ **תַּנְחוּמָא** (פ' וִירָא פכ"ג) מִצִּינוּ, שֶׁלְאַחֵר מַעֲשֶׂה הָעִקְדָּה אִמְרוּ הַקְּב"ה לְאַבְרָהָם אֲבִינוּ, 'עֲתִידִין בְּנֵינוּ שֶׁל יִצְחָק לְחַטּוֹא לִפְנֵי וְאֲנִי דָן אוֹתָם בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְאִם מִבְּקִשֵּׁין שֶׁאֲחַפֵּשׁ לַהֲן זָכוֹת וְאִזְכוֹר לַהֲן עִקְדַת יִצְחָק, יִהְיוּ תּוֹקְעִין לִפְנֵי שׁוֹפֵר שֶׁל זֶה. אִמְרוּ לוֹ אֲבִרָהּ, וְמֵה הוּא הַשׁוֹפֵר. אִמְרוּ לוֹ, חֲזוֹר לְאַחֲרִיךְ. מִיד, וְיִשָּׂא אֲבִרָהּ אֶת עֵינָיו וְיִרָא וְהִנֵּה אֵיל אַחֵר נֹאחֵז בְּסִבֵּךְ בְּקִרְנָיו. וְהִקְשָׁה **הַכְּתָב סוֹפֵר**, כִּיצַד יִתְכֵּן שֶׁאַבְרָהָם אֲבִינוּ לֹא יָדַע מֵהוּ שׁוֹפֵר. וְכֵן מֵהוּ שֶׁהִשִּׁיב לוֹ הַקְּב"ה 'חֲזוֹר לְאַחֲרִיךְ'.

וְיִבְיָאֵר, כִּי עֵנִין הַשׁוֹפֵר הוּא לְעוֹרֵר הַלִּבָּבוֹת לְשִׁיפּוֹר הַמַּעֲשִׂים וְלְתִשְׁבּוּבָה שְׁלִימָה. וְזֶהוּ שֶׁאִמְרוּ הַקְּב"ה לְאַבְרָהָם, שֶׁכִּשְׂתִּיקְעוּ לִפְנֵי שׁוֹפֵר בְּר"ה וְיִתְעוֹרְרוּ בְּתִשְׁבּוּבָה אֲנִי מוֹחֵל לָהֶם. וְלֹא הִשִּׁיג אֲבִרָהּ אֲבִינוּ מֵהִי הַתּוֹעֵלֶת הָרוּחָנִית שְׂבִשׁוֹפֵר, וְאִיךְ עִי" הַתִּקְעָה יִכּוֹפֵר לְיִשְׂרָאֵל. וְלִכֵּךְ הִשִּׁיב לוֹ הַקְּב"ה 'חֲזוֹר לְאַחֲרִיךְ', **כִּי זֶהוּ עֵנִין הַתְּשׁוּבָה הַרְמוֹז שׁוֹפֵר, שִׁיחְזוֹר הָאָדָם לְאַחֲרָיו וְיִשׁוּב מִהַדְרֵךְ הָרַעָה שֶׁהִלֵּךְ בָּהּ.** וְלִכֵּךְ מִיד "וְיִשָּׂא אֲבִרָהּ אֶת עֵינָיו", שֶׁהִרִים אֶת עֵינָיו שְׁכָלוֹ, וְהִתְעַמֵּק וְהִבִּין זֹאת, "וְיִקַּח אֶת הָאֵיל", כִּי עִיקַר עֵנִין הַקְּרִבָּן הִיא הַתְּשׁוּבָה הַבָּאָה עַל יָדוֹ, וְכִדְבְּרֵי הַרְמָב"ם (וְיִקְרָא א, ט) שִׁירָאָה הָאָדָם כְּאִילוֹ נִזְרַק דָּמוֹ וְהוֹקְטֵר חֲלָבוֹ.

זֹכִי אֵין אֹמְרוֹת הָעוֹלָם יוֹדְעִים לְהִרְעֵ, כִּמָּה בּוֹקִינוֹס יֵשׁ לָהֶם, כִּמָּה סְלִפִּירְגָּסִי יֵשׁ לָהֶם

וְנִמְצָא שֶׁהַשׁוֹפֵר מְעוֹרֵר אֶת יִשְׂרָאֵל לְשִׁפּוֹר מַעֲשִׂיהֶם, וְעִי" כִּךְ זֹכִים לְהֵאָרֵת פָּנִים וְלִמְחִילַת עוֹנוֹת. וְזֹהִי הָאָרֶת הַפָּנִים הַמִּיּוֹחֶדֶת לְשׁוֹפֵר, הַנִּרְמָזֶת בְּכָתוּב "אֲשֶׁרִי הָעַם יוֹדְעֵי תְּרוּעָה, ה' בְּאוֹר פְּנִיךָ יִהְלָכוּ", כִּי עִי" הַשׁוֹפֵר זֹכִים ל'בְּאוֹר פְּנִיךָ יִהְלָכוּ'. וְיֵשׁ לְהִטְעִים בְּמֵה שְׁנִאֲמַר **יוֹדְעֵי תְּרוּעָה**, כִּי לְכֹאוֹרָה אִיזָה יָדִיעָה נִדְרֶשֶׁת לְתְּרוּעָה וְהִרִי דִי בְּתִקְעָה בְּשׁוֹפֵר וּבְשִׁמְעִית קוֹל תְּרוּעָתוֹ. וְכִבֵּר הִקְשׁוּ כֵן בְּמִדְרַשׁ (וְיִקְרָא כט, ד), 'זֹכִי אֵין אֹמְרוֹת הָעוֹלָם יוֹדְעִים לְהִרְעֵ, כִּמָּה קִרְנוֹת יֵשׁ לַהֲן, כִּמָּה בּוֹקִינוֹס יֵשׁ לָהֶם, כִּמָּה סְלִפִּירְגָּסִי יֵשׁ לָהֶם'. וְלִהַנִּיל יִתְבָּאֵר שִׁיּוֹדְעֵי תְּרוּעָה הֵיָּינוּ שְׂמִתְבּוֹנְנִים בְּהִתְרָאָה הַטְּמוּנָה בְּשׁוֹפֵר הַקּוֹרָא לְשִׁיפּוֹר הַמַּעֲשִׂים וְעוֹשִׂים תְּשׁוּבָה וְשׁוֹבִים לְבוֹרָאם, וּבְזָכוֹת כִּךְ "בְּאוֹר פְּנִיךָ יִהְלָכוּ". וְזֶהוּ שֶׁדְּרִשׁוּ עַה"פ 'ה' אֲוִרִי וְיִשְׁעִי' (וְיִקְרָא כא, ד) **'אֲוִרִי בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְיִשְׁעִי בְּיוֹם הַכְּפֻרִים'**. וְכִפִּי שֶׁכְּתָב **הַמַּהֲרִז"ו**, 'שִׁאֲוִרִי בְּר"ה הוּא עַל שֵׁם "בְּאוֹר פְּנִיךָ יִהְלָכוּ", הַמְּלַמֵּדֵנוּ כִּי יִשְׁנָה אֹרֶחַ בְּיוֹם הַתְּרוּעָה, וְלִהַמְּבֹאֵר לְעִיל הַכוּוֹנָה הִיא לְהֵאָרֵת הַפָּנִים שֶׁלָּה זֹכִים יִשְׂרָאֵל בְּר"ה עִי" שִׁיפּוֹר הַמַּעֲשִׂים וְתִשְׁבּוּבַת הַלִּבָּבוֹת.

הָאֵם בַּחֲנִית ר"ה הִיא הַסְּתֵר ה'בְּכֶסֶה' אוֹ גִּילּוֹי ה'אֲוִרִי בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה' ?

וְלֹאוֹר דְּבִרְיָנוּ נִמְצָא פְּתִירוֹן לְעִנְיָן נּוֹסֵף, כִּי לְכֹאוֹרָה יִשְׁנָה סְתִירָה בְּמַהוּת הַיּוֹם שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, כִּי מַחֵד קְרָאוּהוּ בְּשֵׁם 'אֲוִרִי' וְאִ"כ הוּא יוֹם שֶׁל הָאָרָה, וּמֵאִידֵךְ נִאֲמַר בּוֹ 'בְּכֶסֶה לְיוֹם חֲגוֹנוֹ', שֶׁהַלְבָּנָה מִתְכַּסֶּה בּוֹ, וְזֶהוּ רִמָּז לְיִשְׂרָאֵל שֶׁנִּמְשָׁלוּ לְלִבְנָה. וְצ"ב שֶׁהִרִי 'כֶּסֶה' הוּא הַיְּפּוֹךְ שֶׁל 'אֲוִר', כִּי בְּאוֹר הַכֵּל גְּלוּי וְיָדוּעַ, וּבְכֶסֶה הַכֵּל מְכּוּסָה וְנִסְתָּר. [וְכֵן הִקְשָׁה הַפַּחַד יִצְחָק (מֵאֲמֹרֵי רִי"ה א') "הִרְבָּה

פירושים נאמרו בביאור תיבת 'בכסה', אבל העובדה כי המקרא קודש של ראש השנה צויין בתיבת 'בכסה' אינה זזה ממקומה. ורואים אנו בזה כי ר"ה נתייחד בתכונה זו של בכסה. ואורות הקודש של עיצומו של יום ר"ה, בבחינת 'אורי- זה ר"ה', מתוך הכיסוי הם עולים ובוקעים".

ואמנם, המתבונן בזה ימצא דבר נפלא, כי הלא 'אורי' אינו נצרך אלא במקום הסתר וכיסוי, כי אם הכל כבר מואר, לשם מה נצרכת תוספת אור, ועל כרחך שדוקא ה'בכסה' של ר"ה הוא הוא הדורש ומבקש את ה'אורי', כדי לפרוץ ולבקוע את הכיסוי וההסתר. ולאור הנגלה במאמר זה, הרי הדבר כמין חומר, כי עצם ר"ה הוא יום של 'בכסה', כי בו נידון האדם על מעשיו, ועל העוונות שגרמו לחומה החוצצת בין האדם לבין קונו, ולהסתר פנים. אך בחסדי השי"ת, הטביע בעיצומו של יום הדין את הסגולה של 'אורי', דהיינו שבו מתעורר האדם בקול שופר לשוב ממעשיו ומדרכו הקלוקלת, וע"י כך ה'בכסה' נהפך ל'אורי', וזוכים כלל ישראל להארת פני השי"ת בבחינת "אשרי העם יודעי תרועה ה' באור פניך יהלכון".

[שו"ר שכיסוד הדברים נתבאר בשפת אמת (ראש השנה תרס"ח), 'ראש השנה הוא בכסה, ובכח התשובה מתעלה השופר ומתגלה אור הפנימיות גם במקום החושך, כמו"ש באור פניך יהלכון'. וכן הוא בספר אוהב ישראל (פר' אחרי מות), 'מה

'בראש השנה יש לאור פני מלך הויה וקיום'

ומעתה ינהרו דברי **הפרי צדיק** (ראש השנה אות ג') שהובאו בתחילת המאמר, 'איתא בתיקונים (תיקון ל"ו), 'ויהי אור- דא ראש השנה'. כי בראש השנה יש לאור פני מלך הויה וקיום, ואז הוא הזמן לבקש על האור, שיאר לנו פניו, ועל ידי זה נזכה למציאת חן. ואמרו במדרש 'אנו אין לנו אלא הארת פניך, הושיענו ונושעה', שעל ידי ההארת פנים נזכה לישועה ע"י מתנת חנם. וכתוב "אשרי העם יודעי תרועה ה' באור פניך יהלכון", שבראש השנה על ידי השופר זוכים להארת פנים. ויה"ר שנזכה לבחינה זו של 'אורה ביום תרועה', ולי"באור פניך יהלכון".

ש"ר שכיסוד הדברים נתבאר בשפת אמת (ראש השנה תרס"ח), 'ראש השנה הוא בכסה, ובכח התשובה מתעלה השופר ומתגלה אור הפנימיות גם במקום החושך, כמו"ש באור פניך יהלכון'. וכן הוא בספר אוהב ישראל (פר' אחרי מות), 'מה

"תתל שנה וברכותיה"

בפרוס השנה החדשה הבאת עלינו ועל כל בית ישראל לטובה ולשלום
נשגב ברכות ואיחולים מעומקא דליבא לקורא העלון ככל אתר ואתר, ולידידי ותומכי כולל "שערים המצויינים".
מי יתן ותתא שנה זו, שנת ברכה ואשר, שפע והצלחה, וגאולה וישועה ברוחניות ובגשמיות.
שנה שבה נזכה לראות באורו של משיח, ובה יקוימו דברי הנביא "כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים".

בברכת כתיבה וחתימה טובה, ושנה טובה ומבורכת
ראש הכולל, ההנהלה והאברכים

'יהודי יקר! הנה מוזמן לטעום ממוציקות התורה ולהשתתף בשיעורים בגמרא והלכה, מוסר ופרשת השבוע, הצמחים בימים א' עד ה' בבית מדרשו בביהכ"ס אלפסי (רח' התחיה 1 רחובות) מאת ראש הכולל הרה"ג רון גולן שליט"א
בבוקר בין השעות 10:30-11:30 וכן אחה"צ בין השעות 15:30-16:30. תפילות מנחה בכל יום בשעה 13:15.
כמו כן ניתן להצטרף ללימוד בבית המדרש. שעות הלימוד החל מהשעה 9:15 ועד ל- 17:30. הנושא הנלמד הוא הלכות שבת (סי' ש"ב) מסוגיות הגמרא טור וב", עד להלכה למעשה. ומהשעה 16:30 לומדים הלכות סוכה.

העלון מוקדש לע"נ
אליהו בן רבקה ז"ל
טובה בת שמחה ע"ה
חתון מלכה בת אסתר ע"ה
בנימין בן סלחה ז"ל
אברהם בן יוכבד ז"ל
עזרא בן יעיש ותורכיה ז"ל
ניסים בן רחל ז"ל
שמחה בת אסתר ע"ה
רחל נעמה בת חיים ושמחה ע"ה
ת.נ.צ.ב.ה

העלון מוקדש לע"נ
ראובן בן ריבה ז"ל
מרדכי בן אילנה ז"ל
רחמים בן גאולה ז"ל
סלמה בת לאה ע"ה
סלמה שולמית בת סלמה ע"ה
אברהם בן גרסיה ז"ל
דוד בן זרין ז"ל
ישראל בן בתיה ז"ל
ת.נ.צ.ב.ה

העלון מוקדש לע"נ
דב בן צפורה ז"ל
עזרא בן אדוארד וברטה ז"ל
בתיא בת לולה ע"ה
בצלאל בן רחל ז"ל
עזיזה בת ג'אולה ע"ה
כרמלה בת רג'ינה ע"ה
צדיק בן רחמה ז"ל
שלמה בן יחיא ז"ל
ת.נ.צ.ב.ה

העלון מוקדש לע"נ
ר' בנימין בן משה ז"ל
סרת שרה בת רחמה ע"ה
צביה בת סרת ע"ה
רחל בת סאלחה ע"ה
נאו'ה מזל בת תאג'ה ע"ה
אהרן בן יחיא מעברי ז"ל
מאור בן צביה ז"ל
אבלין בת איבון ע"ה
ת.נ.צ.ב.ה

מחברת האתר: אודי'ן סלית, אסל'ת יוסף 3/10. טל' 08-9144220 © כלל ארגון ורשימת תפילות: rinuna@shtaygen.co.il

קורא נכבד ! עלון זה יו"ל כחלק מפעילויות מוסדות "דרכי תורה" רחובות. בנוסף לכך קיימים: כוללים לאברכים מצויינים. בימ"ד להוראה לרבנות. כולל ערב. כולל בין הזמנים. כולל יום שישי. קרן "פוחת את ידך" - סיוע למשפחות נצרכות. וכן הנצחה לע"נ הנפטרים.
אם ברצונך להיות שותף למפעל אדיר של תורה וחסד במושך כל ימות השנה, צור קשר עם הנהלת המוסדות, והבא ברכה אל ביתך !

כתובת המשרד: רח' מרגולין 12 רחובות. טל' 08-9452903. פקס: 08-9452903. דוא"ל: salami1@bezeqint.net
כמו כן ניתן לתרום לפעילות המוסדות ולהקדשות והנצחות בעלון ע"י הפקדה בבנק הדואר ח-ן 8795528 ע"ש "דרכי תורה"